

НСБС

ОБЩИ СПЕДИТОРСКИ УСЛОВИЯ (Издание 2008 година)

СЪДЪРЖАНИЕ ПО РАЗДЕЛИ:

- I. ОПРЕДЕЛЕНИЯ И СЪКРАЩЕНИЯ
- II. ПРЕДМЕТ И ОБСЕГ НА ПРИЛОЖЕНИЕ
- III. ПРАВНА ФИГУРА НА СПЕДИТОРА
- IV. ОБЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СПЕДИТОРА
- V. ОБЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КЛИЕНТА
- VI. ОФЕРТИ И ПОРЪЧКИ
- VII. ИНСТРУКЦИИ, ДОКУМЕНТИ И ИНФОРМАЦИЯ
- VIII. ПРИЕМАНЕ, СЪХРАНЕНИЕ И ЕКСПЕДИРАНЕ НА СТОКИТЕ ОТ СПЕДИТОРА
- IX. МИТНИЧЕСКО ОФОРМЯНЕ
- X. ПРЕДАВАНЕ НА СТОКИТЕ ОТ СПЕДИТОРА
- XI. ЗАСТРАХОВКИ
- XII. СПЕЦИФИЧНИ УСЛОВИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ НА СТОКИ СЪС СПЕЦИАЛНИ СВОЙСТВА
- XIII. ОТГОВОРНОСТ НА СПЕДИТОРА
- XIV. РЕКЛАМАЦИИ
- XV. ЗАПЛАЩАНЕ НА РАЗХОДИТЕ И НА ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕТО НА СПЕДИТОРА
- XVI. ПРАВО НА ЗАДЪРЖАНЕ И РАЗПОРЕЖДАНЕ СЪС СТОКИТЕ
- XVII. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Правото да използват тези ОБЩИ СПЕДИТОРСКИ УСЛОВИЯ е запазено изключително за членовете на НСБС, легитимирани чрез Сертификат за редовно членство в НСБС, чиято отговорност към Клиентите по тези ОБЩИ УСЛОВИЯ е застрахована.

I. ОПРЕДЕЛЕНИЯ И СЪКРАЩЕНИЯ

ЧЛ. 1. Използваните в текста на настоящите ОБЩИ СПЕДИТОРСКИ УСЛОВИЯ термини, обозначения и съкращения имат следното значение:

1. "ОБЩИ СПЕДИТОРСКИ УСЛОВИЯ" по-нататък в текста се изписва съкратено като "ОСУ".
2. "СПЕДИТОР" е Търговецът, който по занятие извършва за общо ползуване услугите и свързаните с тях сделки по превоз, съхранение, манипулиране и документарно оформяне на стоки/товари и др. - предмет на настоящите ОБЩИ СПЕДИТОРСКИ УСЛОВИЯ (ОСУ). В рамките на тези ОСУ значението на термина "СПЕДИТОР" не се ограничава изключително в правните определения, съдържащи се в членове 361 до 366 на Търговския Закон.
3. "КЛИЕНТ" е всяко лице, за чиято сметка и/или в чиято полза, и/или по чието възлагане СПЕДИТОРЪТ извършва сделки и услуги, или предоставя информация по настоящите ОСУ.
4. "СОБСТВЕНИК" е всяко лице, което има законни разпоредителни права над стоката и опаковката ѝ.
5. "ИЗПЪЛНИТЕЛ" е физическият изпълнител (Превозвач, Претоварвач, Складов Оператор и други), нает от СПЕДИТОРА за извършването на организирани от СПЕДИТОРА сделки и услуги.
6. "ЛИЦЕ" означава всяко физическо или юридическо лице, както и неговите законни представители и пълномощници, а също така и властите, органите и институциите.
7. "СТОКА" или "ТОВАР" е предметът на услугите и свързаните с тях сделки, извършвани от СПЕДИТОРА по настоящите ОСУ, който включва също и всяка опаковка, контейнер или съоръжение за предпазване на товара при неговия транспорт, манипулиране и съхранение.
8. "ОПАСЕН ТОВАР" е товарът/стоката, чието съхранение, манипулиране или транспорт е регламентирано като рисково от законодателството на отправната, получаващата или транзитните държави, и/или от приложимите международни разпоредби.
9. "ТРАНСПОРТНИ ЕДИНИЦИ" са контейнери, товарни автомобили, ремаркета и полуремаркета, вагони, резервоари, палети и всички други съоръжения, специално конструирани за превоз на товари по суша, вода или въздух.
10. "МАНИПУЛИРАНЕ" са физическите операции, организирани и/или извършвани от СПЕДИТОРА с товара/стоката, включително: разтоварване, натоварване, подреждане, пренареждане, закрепване и укрепване, опаковане и преопаковане, сортиране, преброяване, претегляне, маркиране, етикетирание и други.
11. "ИНСТРУКЦИИ" са всички общи и конкретни изисквания, които КЛИЕНТЪТ е поставил по неоспорим начин, а СПЕДИТОРЪТ е приел за изпълнение.
12. "СПЕДИТОРСКИ ДОКУМЕНТ" е всеки документ, който е издаден от името и за сметка на СПЕДИТОРА и покрива превоза, складирането или манипулирането на стоки/товари, в това число товарителница, коносаменти или друг транспортен документ и складова разписка.
13. Заглавията на разделите и членовете на настоящите ОБЩИ СПЕДИТОРСКИ УСЛОВИЯ (ОСУ) са само за улеснение и нямат договорна сила.

II. ПРЕДМЕТ И ОБСЕГ НА ПРИЛОЖЕНИЕ

Чл. 2. Настоящите ОСУ уреждат условията за и отговорността на страните при извършване на услуги и свързаните с тях сделки от СПЕДИТОРА и от неговите служители, пълномощници и други лица, действащи по възлагане от и за сметка на СПЕДИТОРА, независимо дали тези услуги и свързаните с тях сделки се осъществяват:

1. срещу заплащане или безвъзмездно;
2. по изрична или по подразбираща се договореност или възлагане;
3. като отделна услуга или като част от друга услуга;
4. по поръчка на КЛИЕНТА, на СОБСТВЕНИКА или на други заинтересовани лица.

Тези ОСУ не регулират отношенията между СПЕДИТОРА и Превозвачите, Претоварвачите и Складовите оператори, които са физически ИЗПЪЛНИТЕЛИ на възложените от СПЕДИТОРА услуги.

Чл. 3. ОБСЕГ НА ПРИЛОЖЕНИЕ

(1) Всички извършвани от СПЕДИТОРА дейности и услуги, сключените сделки и договори и подписаните от него документи са подчинени на условията на настоящите ОСУ и на приложимите императивни правни норми, освен ако страните изрично и писмено са договорили друго.

(2) С акта на изрично или подразбиращо се възлагане на дадена дейност, услуга или сделка на СПЕДИТОРА, КЛИЕНТЪТ и/или СОБСТВЕНИКЪТ безусловно приемат, че сключват със СПЕДИТОРА договор, който включва като неразделна част настоящите ОСУ.

Чл. 4. Ако нормативен или съдебен акт, ограничаващ правата и/или увеличаващ отговорността на СПЕДИТОРА има задължително приложение по отношение на дадена сделка/услуга извършвана от СПЕДИТОРА, този акт се прилага само за съответната сделка (или част от нея), без да променя или отменя валидността на другите непротиворечащи му разпоредби на тези ОСУ.

Чл. 5. Съгласувано с КЛИЕНТА, СПЕДИТОРЪТ може да издаде СПЕДИТОРСКИ ДОКУМЕНТ, покриващ част от или целия договор за превоз, съхранение или манипулиране на стоката.

В този случай, отношенията между СПЕДИТОРА и КЛИЕНТА се определят или допълват от условията, включени в текста на СПЕДИТОРСКИЯ ДОКУМЕНТ, доколкото тези условия допълват или отменят настоящите ОСУ.

При това се прилагат и разпоредбите на чл. 4 по-горе.

III. ПРАВНА ФИГУРА НА СПЕДИТОРА:

Чл. 6. Извършвайки услугите и свързаните с тях сделки - предмет на настоящите ОСУ, СПЕДИТОРЪТ може да действа:

1. Като ПЪЛНОМОЩНИК - от името и за сметка на КЛИЕНТА и/или СОБСТВЕНИКА
2. Като ТЪРГОВСКИ ПРЕДСТАВИТЕЛ - от свое име, но за сметка на КЛИЕНТА и/или СОБСТВЕНИКА.
3. Като ОПЕРАТОР - от свое име и за своя сметка.

Чл. 7. СПЕДИТОРЪТ В КАЧЕСТВОТО НА ПЪЛНОМОЩНИК

(1) В качеството си на ПЪЛНОМОЩНИК, СПЕДИТОРЪТ действа в рамките на дадените му от КЛИЕНТА изрични пълномощия и отговаря само за своето виновно поведение при изпълнението.

(2) Правата и задълженията по сключените договори за превоз, за складиране на стоки и за други услуги възникват пряко между страните по сделката - КЛИЕНТ и ИЗПЪЛНИТЕЛ на услугата.

ЧЛ. 8. СПЕДИТОРЪТ В КАЧЕСТВОТО НА ТЪРГОВСКИ ПРЕДСТАВИТЕЛ

(1) СПЕДИТОРЪТ действа като ТЪРГОВСКИ ПРЕДСТАВИТЕЛ винаги когато КЛИЕНТЪТ може директно да изиска изпълнение на договора за услуга от ИЗПЪЛНИТЕЛЯ й, независимо дали е обявен от СПЕДИТОРА за страна по договора.

(2) В качеството си на ТЪРГОВСКИ ПРЕДСТАВИТЕЛ СПЕДИТОРЪТ организира сключването и изпълнението на договори за превоз, за складиране и физическо манипулиране на стоки и за други услуги, действайки от свое име, но за сметка на КЛИЕНТА.

(3) Ако при това СПЕДИТОРЪТ е поел отговорност "ДЕЛ-КРЕДЕРЕ", той има право на специално възнаграждение.

(4) СПЕДИТОРЪТ е длъжен да се отчете пред КЛИЕНТА и да му прехвърли правата, задълженията и резултатите от сделките.

В противен случай до доказване на противното се презюмира, че СПЕДИТОРЪТ е встъпил като страна по сделката и действа като ОПЕРАТОР от свое име и за своя сметка.

(5) С настоящите ОСУ КЛИЕНТЪТ изрично упълномощава СПЕДИТОРА да извършва всички действия, необходими за изпълнение на задълженията му към КЛИЕНТА, както и да сключва за негова сметка договори и споразумения за:

1. Превоза на стоки по всеки маршрут, с всеки вид транспорт и превозвач, отделно и заедно с други стоки от всякакъв вид;
2. Съхранение и манипулиране на стоки на всяко място, за всякакъв период от време и от всеки изпълнител.
3. Оформяне на необходимите за т. 1 и 2 по-горе документи.

(6) СПЕДИТОРЪТ не носи отговорност пред КЛИЕНТА за сключените за негова сметка договори с Превозвачи, Складови Оператори и други ИЗПЪЛНИТЕЛИ, в които размерът и обсеget на отговорността на ИЗПЪЛНИТЕЛЯ са ограничени или изключени съгласно обичайните им търговски условия.

(7) Освен по специално споразумение, при сключване на споменатите в ал. (6) договори, СПЕДИТОРЪТ не е длъжен да обяви определена стойност на стоката и/или интерес от доставката й и има право да приеме за сметка на КЛИЕНТА обичайните търговски условия на ИЗПЪЛНИТЕЛИТЕ.

(8) Действайки от свое име и за сметка на КЛИЕНТА, СПЕДИТОРЪТ има право да изпълни задълженията си пряко или чрез трето лице - ИЗПЪЛНИТЕЛ (включително и чрез междинен Спедитор), което също се ползува от защитата на тези ОСУ.

ЧЛ. 9. СПЕДИТОРЪТ В КАЧЕСТВОТО НА ОПЕРАТОР

(1) Когато СПЕДИТОРЪТ се е представил за изпълнител на договорните услуги, приел е нареждане за превоз, складиране или манипулиране на стоките и е издал СПЕДИТОРСКИ ДОКУМЕНТ за част от или за цялата услуга, се счита че СПЕДИТОРЪТ е ОПЕРАТОР за съответната част от услугата.

(2) Договаряйки в качеството на ОПЕРАТОР, СПЕДИТОРЪТ се ангажира да изпълни и/или за своя сметка да организира изпълнението на договорните услуги и поема отговорност по

условията на тези ОСУ за щетите от липси и повреди, произлезли в периода от приемане на стоките под негов контрол до предаването им на правоимащия.

(3) Даже когато СПЕДИТОРЪТ действа в качеството на ОПЕРАТОР, не е необходимо той да бъде физически Превозвач, Стифадор или Собственик на склад за общо ползуване.

Поради това СПЕДИТОРЪТ-ОПЕРАТОР има правото да договаря изключително на базата на тези ОСУ и на условията, включени в издадения от негово име и за негова сметка СПЕДИТОРСКИ ДОКУМЕНТ.

(4) СПЕДИТОРЪТ си запазва разумна свобода по отношение на маршрутите, средствата, технологиите, процедурите и ИЗПЪЛНИТЕЛИТЕ, които използва при превоза, складирането, манипулирането и документарното оформяне на стоките.

Чл. 10. Договарянето на фиксирана цена за дадена услуга само по себе си не определя дали СПЕДИТОРЪТ осигурява услугата в качеството на ТЪРГОВСКИ ПРЕДСТАВИТЕЛ или на ОПЕРАТОР.

IV. ОБЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СПЕДИТОРА

Чл. 11. СПЕДИТОРЪТ извършва дейността и услугите по сключените от него сделки с грижата на добър Търговец, с професионално умение и в разумен срок.

Чл. 12. СПЕДИТОРЪТ е длъжен да разполага с необходимия персонал, организация, структури, капитал и умение за изпълнение на договорените услуги.

Чл. 13. Без противоречие с разпоредбите на тези ОСУ, СПЕДИТОРЪТ е длъжен да предприеме разумни мерки за изпълнение на инструкциите на КЛИЕНТА, при което:

1. СПЕДИТОРЪТ уведомява КЛИЕНТА ако счита инструкциите му за недостатъчни или неизпълними.
2. СПЕДИТОРЪТ може да се отклони от инструкциите на КЛИЕНТА ако има разумно основание да смята, че отклонението е необходимо за запазване на интересите на КЛИЕНТА.

Чл. 14. В рамките на професионалните си знания и разумната грижа за интересите на КЛИЕНТА, СПЕДИТОРЪТ е длъжен предварително да уведоми КЛИЕНТА за обстоятелства, които могат да възпрепятстват изпълнението на спедиторската поръчка.

Чл. 15. Ако при сключен договор СПЕДИТОРЪТ узнае за обстоятелства, които по негово мнение възпрепятстват изпълнението на договорните му задължения, той е длъжен да информира КЛИЕНТА и да поиска допълнителни инструкции.

V. ОБЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КЛИЕНТА

Чл. 16. КЛИЕНТЪТ е длъжен да дава достатъчни и изпълними инструкции по изпълнението на спедиторския договор.

Чл. 17. С акта на възлагане на дадена дейност, сделка или услуга на СПЕДИТОРА, КЛИЕНТЪТ декларира следното:

1. че е законен разпоредител или пълномощник на законния разпоредител със стоките и приема настоящите ОСУ от името и за сметка на последния;
2. че има необходимата информация за сделките, за чието изпълнение ангажира услугите на СПЕДИТОРА, включително и за условията на доставка на стоките;

3. че познава стоките и техните свойства и че даденото описание на стоките и на свойствата им е пълно и точно за целите, за които стоките се предават на СПЕДИТОРА;
4. че стоките не са предмет на сделки, забранени в отправната, получаващата и в транзитните държави;
5. че стоките са подходящо подготвени, опаковани и маркирани за целите, за които се предават на СПЕДИТОРА (освен ако подготовката, опаковката и маркировката на стоките са задължение на СПЕДИТОРА);
6. че приема всички права и ограничения на отговорността на СПЕДИТОРА и всички свои задължения и отговорности по настоящите ОСУ, включително и задължението да обезщети при определени обстоятелства СПЕДИТОРА срещу разходи, щети, загуби и икове на трети страни.

Чл. 18. Освен ако СПЕДИТОРЪТ е приел да извърши натоварването и/или укрепването в качеството на ОПЕРАТОР, при превоз на стоки в или върху транспортна единица КЛИЕНТЪТ декларира следното:

1. че стоките са подходящи за превоз в тези транспортна единица;
2. че стоките са подходящо опаковани, подредени и укрепени в транспортната единица;
3. че транспортната единица е в подходящо състояние за превоза на натоварените стоки.

Чл. 19. ОБЕЗЩЕТЕНИЯ, ДЪЛЖИМИ ОТ КЛИЕНТА

(1) Даже когато КЛИЕНТЪТ няма вина, те се задължават да обезщетят СПЕДИТОРА както следва:

1. За всички данъци, мита, такси, глоби, разходи, вреди и отговорности, заплатени или понесени от СПЕДИТОРА при изпълнение на спедиторската поръчка.
2. По исковите, предявени срещу СПЕДИТОРА от трети страни и от държавни власти или органи, когато тези икове имат за предмет стоките на КЛИЕНТА и услугите на СПЕДИТОРА и стойността на исковите превишава размера и/или обсега на отговорността на СПЕДИТОРА по настоящите ОСУ.

(2) Дефинираното в ал. (1) по-горе задължение се отменя само ако дължимото обезщетение е изрично включено в договореното възнаграждение на СПЕДИТОРА, или ако разходите, вредите и отговорностите произтичат от виновното поведение на СПЕДИТОРА.

Чл. 20. Задълженията на КЛИЕНТА към СПЕДИТОРА не могат да се отменят чрез уведомление, че спедиционната поръчка се възлага от и/или се изпълнява за сметка на трета страна.

Чл. 21. КЛИЕНТЪТ се задължава да не предявява икове, които ангажират отговорността на СПЕДИТОРА по настоящите ОСУ, срещу ръководители, служители, пълномощници и агенти на СПЕДИТОРА, а само и единствено срещу СПЕДИТОРА като Търговец.

Изключения се допускат само с изричното писмено съгласие на СПЕДИТОРА.

VI. ОФЕРТИ И ПОРЪЧКИ

Чл. 22. ВАЛИДНОСТ НА ОФЕРТИТЕ

(1) Офертите дадени от СПЕДИТОРА са валидни, ако се приемат веднага за незабавно изпълнение и могат да бъдат оттеглени или променени, освен ако съдържат изрични условия за противното.

(2) При промени в себестойността които са извън контрола му, СПЕДИТОРЪТ има право да промени цените и условията си с или без предварително уведомление.

(3) Цените в дадените от СПЕДИТОРА оферти и сключените от него договори включват само изрично изброените дейности и услуги и (ако не е договорено друго) се отнасят за стандартни и безопасни търговски стоки с нормални размери и тегло и в нормално състояние, които не изискват специални условия на транспорт, съхранение или манипулиране.

(4) Изпълнението на договора предполага наличието на нормални условия за извършване на договорните услуги, нормални комуникации и запазване на пазарните условия въз основа на които е сключен договорът.

(5) СПЕДИТОРЪТ може да изиска възстановяване на направени допълнителни разходи които не са включени в офертната цена при условие, че е уведомил КЛИЕНТА за наличието на подобни разходи.

За целта е достатъчна общата формулировка: "и обичайните допълнителни разходи".

ЧЛ. 23. ПОРЪЧКИ:

(1) Изпълнението на приетите от КЛИЕНТА оферти на СПЕДИТОРА започва в разумен срок след получаване и потвърждаване на конкретна поръчка с всички данни и инструкции, необходими за надлежното изпълнение на договорната услуга.

(2) КЛИЕНТЪТ носи отговорност за всички последици, произтичащи от изпълнението на непълна или неточна поръчка, освен ако с разумна грижа СПЕДИТОРЪТ е могъл да предвиди тези последици и не е предупредил КЛИЕНТА.

(3) Даже и при приета поръчка СПЕДИТОРЪТ може да откаже изпълнението ѝ, ако има разумно основание да смята, че заплащането на разходите и на възнаграждението му не е обезпечено.

(4) Ако КЛИЕНТЪТ оттегли потвърдена поръчка, СПЕДИТОРЪТ има право да получи възнаграждение съобразно направените разходи, освен ако се докаже, че поръчката е оттеглена по вина на СПЕДИТОРА.

VII. ИНСТРУКЦИИ, ДОКУМЕНТИ И ИНФОРМАЦИЯ

ЧЛ. 24. ИНСТРУКЦИИ

(1) Страните не носят отговорност за загуби и щети, настъпили от изпълнението на устни инструкции, които не са потвърдени писмено.

(2) Инструкциите, предадени на лица, които не са компетентни или не са упълномощени да ги приемат, са нищожни, освен ако предаващата страна докаже че (полагайки грижата на добър Търговец) е имала разумно основание да смята приемащите лица за компетентни и упълномощени.

(3) Всяка страна е длъжна да докаже надлежното и своевременно предаване на инструкциите, на които се позовава за да се освободи от отговорност и/или за да ангажира отговорността на другата страна.

(4) Получените от СПЕДИТОРА писмени инструкции се третираат като окончателни пълномощия до отмяната им.

Изключение са инструкциите стоката да се предаде или да се държи на разпореждане на трета страна, които не могат да бъдат отменени след като тази трета страна е упражнила правото си на разпореждане.

(5) Страните са длъжни да се уведомяват незабавно за всички промени в адреса си; в противен случай, всички съобщения се изпращат на последния известен адрес.

(6) Освен ако изрично е договорено друго, СПЕДИТОРЪТ не е длъжен да проверява автентичността на подписите и пълномощията на подписалите се върху документи и инструкции касаещи стоката.

(7) Освен по специално споразумение, всички инструкции за предаване на стоката само при определени условия (като например срещу заплащане или срещу представяне на определен документ) се приемат за изпълнение от СПЕДИТОРА единствено в качеството му на Пълномощник на КЛИЕНТА, доколкото изискват трети страни да се съобразят с тези инструкции.

ЧЛ. 25. УВЕДОМЛЕНИЯ И ДОКУМЕНТИ:

(1) Надлежно изпратените от СПЕДИТОРА уведомления за стоката се считат за достатъчно доказателство при рекламации и искове.

(2) Освен ако е договорено друго, СПЕДИТОРЪТ има право да изпраща уведомленията по препоръчана (обикновена) поща, а документите от всякакъв вид - незастраховани.

ЧЛ. 26. КОНСУЛТАЦИИ И ИНФОРМАЦИЯ:

Консултации и информация под всякаква форма, освен по изпълнението на приета поръчка, се предоставят от СПЕДИТОРА при поискване, само за нуждите на КЛИЕНТА и по условията на чл. 19 на тези ОСУ.

VIII. ПРИЕМАНЕ, СЪХРАНЕНИЕ И ЕКСПЕДИРАНЕ НА СТОКИТЕ ОТ СПЕДИТОРА

ЧЛ. 27. ПРИЕМАНЕ:

(1) СПЕДИТОРЪТ приема и предава стоката по външни белези (брой на колетите, вид и състояние на опаковката) и по документи, без да отговаря за вложеното в колетите съдържание.

(2) СПЕДИТОРЪТ не е длъжен да дава, нито да приема ангажиращи го декларации за съдържанието, теглото, стойността и състоянието на стоката, нито за особен интерес от доставката; издаденото от СПЕДИТОРА обичайно потвърждение за приемане на стоката не е доказателство за тези данни.

(3) Изключение от разпоредбите на ал. (2) по-горе се допуска по специално споразумение с КЛИЕНТА, както и ако последният поиска и заплати за проверка на съдържанието, теглото, състоянието и/или за обявена стойност на стоката.

Резултатът от проверката се документира и ангажира СПЕДИТОРА, но и в този случай СПЕДИТОРЪТ не действа като Експерт.

(4) Нарездането до СПЕДИТОРА да приеме пристигащи стоки го упълномощава да заплати всички разходи, които се дължат с наложен платеж при приемане на стоката.

При това, СПЕДИТОРЪТ има право на отделно възнаграждение за извършеното за сметка на КЛИЕНТА авансово плащане.

(5) Стоките се смятат за приети от СПЕДИТОРА когато КЛИЕНТЪТ (или всяко лице действащо за негова сметка) предаде стоките на всяко лице действащо за сметка на СПЕДИТОРА и предаването се извърши в съответствие с инструкциите на СПЕДИТОРА.

ЧЛ. 28. СПЕДИТОРЪТ е длъжен да инспектира, да поддържа състоянието и да поправя стоките и опаковката им само по изрично споразумение с КЛИЕНТА.

Ако стоките достигнат до СПЕДИТОРА във видимо увредено състояние, той е длъжен да установи повредите, да уведоми КЛИЕНТА и да запази правата на последния за иск срещу Превозвачите/Предавачите на стоката.

ЧЛ. 29. Претегляне, сортиране, маркиране, етикетиране, опаковане и преопаковане на товарите се извършва от СПЕДИТОРА само при изрично договаряне или нареждане и срещу отделно възнаграждение.

ЧЛ. 30. СКЛАДИРАНЕ НА СТОКИ

(1) Когато СПЕДИТОРЪТ действа в качеството на ОПЕРАТОР, съхранението на стоки на склад както и тяхното приемане в и предаване от склада се извършва в съответствие с ОБЩИТЕ СКЛАДОВИ УСЛОВИЯ НА БЪЛГАРСКИТЕ СПЕДИТОРИ, освен ако изрично е договорено друго.

(2) Междинното складиране на стоки преди, по време на и след организиран от СПЕДИТОРА превоз на същите е подчинено на разпоредбите на тези ОСУ и отговорността на СПЕДИТОРА за щети от липси и повреди се ограничава до дефинирания в чл. 58 ал.3 размер.

ЧЛ. 31. ЕКСПЕДИРАНЕ

(1) Даже ако КЛИЕНТЪТ предаде стоката придружена с транспортен документ, СПЕДИТОРЪТ може да я експедира с нов транспортен документ, показващ КЛИЕНТА и/или СПЕДИТОРА като Изпращач.

(2) Освен по изрично писмено договаряне, СПЕДИТОРЪТ не носи отговорност за датите на експедиция и на пристигане на стоките и за срока на доставка.

ЧЛ. 32. СПЕДИТОРЪТ не е длъжен да превозва, съхранява и манипулира стоката на КЛИЕНТА отделно от другите стоки.

ЧЛ. 33. НЕПРЕОДОЛИМА СИЛА:

(1) Събития извън контрола на СПЕДИТОРА и които частично или изцяло възпрепятствуват изпълнението на договорните му задължения, освобождават СПЕДИТОРА от задължения и отговорност по съответната спедиторска поръчка за времетраенето на тези събития.

(2) В гореописания случай СПЕДИТОРЪТ има право да развали договора даже когато същият е частично изпълнен, като положи разумна грижа за запазване на интересите на КЛИЕНТА/СОБСТВЕНИКА.

КЛИЕНТЪТ също има право на едностранно разваляне на договора.

(3) В случаите, изложени в ал. (1) и ал. (2) по-горе, СПЕДИТОРЪТ има право да получи компенсация за извършените до момента разходи във връзка със спедиторската поръчка.

IX. МИТНИЧЕСКО ОФОРМЯНЕ

ЧЛ. 34. МИТНИЧЕСКИ РЕЖИМ

(1) КЛИЕНТЪТ е длъжен предварително да обяви митническият режим, при който предава стоката на СПЕДИТОРА, както и да предаде всички необходими данни и документи за митническото манифестиране и митническото оформяне на стоката.

(2) КЛИЕНТЪТ и/или СОБСТВЕНИКЪТ са длъжни своевременно да уведомят СПЕДИТОРА за всички публични задължения, които съществуват във връзка с предадените на СПЕДИТОРА стоки (в т.ч. мита, данъци, акцизи, такси, глоби и други подобни).

Последиците, произтичащи от пропуски и грешки на КЛИЕНТА/СОБСТВЕНИКА в тази насока, са изцяло за тяхна сметка.

(3) СПЕДИТОРЪТ е длъжен да спазва предписания от закона митнически режим на стоката и не е задължен да изпълнява инструкции на КЛИЕНТА/СОБСТВЕНИКА, които водят до митнически нарушения.

ЧЛ. 35. МИТНИЧЕСКО ОФОРМЯНЕ:

(1) При приемане, предаване или експедиране на стока, СПЕДИТОРЪТ може да извърши митническото ѝ манифестиране и/или митническото ѝ оформяне, като спазва условията на приложимите нормативни разпоредби.

(2) Освен ако изрично е договорено друго, при митническо оформяне в България СПЕДИТОРЪТ действа в качеството на пряк представител на КЛИЕНТА/СОБСТВЕНИКА по смисъла на Закона за митниците и Правилника за приложението му.

(3) Във всеки случай СПЕДИТОРЪТ извършва митническо манифестиране и/или оформяне въз основа на придружаващите стоката документи и/или декларацията на КЛИЕНТА и/или на СОБСТВЕНИКА и/или на техните представители и пълномощници и не носи отговорност за достоверността на тези документи и декларации.

(4) Поръчката за експедиране на стоки до Получател зад граница включва и пълномощия за извършване на митническа обработка, ако без това изпълнението на поръчката е затруднено.

(5) Наредването да се приеме и/или да се предаде стока, намираща се под митнически контрол, включва и пълномощия за СПЕДИТОРА да извърши необходимите митнически формалности.

(6) Освен ако е уговорено друго, СПЕДИТОРЪТ има право да изиска от КЛИЕНТА/СОБСТВЕНИКА на стоката предварително заплащане или обезпечаване на дължимите митни и данъчни сборове и такси.

(7) СПЕДИТОРЪТ има право на отделно възнаграждение за организиране на митническата обработка и/или за заплащане на част от или всичките митни и данъчни сборове, даже когато такова възнаграждение не е уговорено предварително.

ЧЛ. 36. ОТГОВОРНОСТ ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ

(1) В случаите, когато СПЕДИТОРЪТ извършва митническо манифестиране или оформяне на стока, то:

1. КЛИЕНТЪТ и/или СОБСТВЕНИКЪТ и техните представители и пълномощници отговарят за пълното съответствие на стоката с дадените от тях декларации и/или с придружаващите стоката документи;
2. правата на СПЕДИТОРА спрямо КЛИЕНТА и СОБСТВЕНИКА не могат да бъдат накърнени от актове на властите, за които СПЕДИТОРЪТ не носи отговорност.

(2) При нарушение на разпоредбите на ал. (1) по-горе, КЛИЕНТЪТ и СОБСТВЕНИКЪТ носят солидарна отговорност по условията на чл. 19 от тези ОСУ за обезщетяване на всички понесени от СПЕДИТОРА разходи, вреди и загуби.

Х. ПРЕДАВАНЕ НА СТОКИТЕ ОТ СПЕДИТОРА

Чл. 37. СПЕДИТОРЪТ има право да предаде стоката, като при това се освобождава от отговорност, на всяко пълнолетно лице, принадлежащо към домакинството или предприятието на Получателя.

При предаването се прилагат по аналогия разпоредбите на чл. 27 по-горе.

Чл. 38. Предаването на стоката на Получателя е под условие за заплащане на всички разходи, които се дължат с наложен платеж.

При отказ на Получателя да заплати част от или всички дължими с наложен платеж разходи се счита, че има отказ от приемане на стоката.

Чл. 39. Ако КЛИЕНТЪТ, СОБСТВЕНИКЪТ или Получателят не приемат стоката на мястото където и/или по времето когато СПЕДИТОРЪТ има право да изиска приемане, СПЕДИТОРЪТ може с или без предварително уведомление да се разпорежи със стоката по свой избор както следва:

1. Да върне стоката при Изпращача, като изиска заплащане на всички възникнали при това разходи и на обичайното си възнаграждение.
2. Да постави на склад стоката или част от нея, като при това отговорността на СПЕДИТОРА за стоката се прекратява и всички разходи се отнасят за сметка на КЛИЕНТА, даже когато складът принадлежи на СПЕДИТОРА.

Чл. 40. РАЗПОРЕЖДАНЕ ПРИ НЕВЪЗМОЖНОСТ ЗА ПРЕДАВАНЕ НА СТОКИТЕ

(1) СПЕДИТОРЪТ има право да продаде или по друг разумен начин да се разпорежи със стоки, които не могат да бъдат предадени в съответствие с инструкциите на КЛИЕНТА/СОБСТВЕНИКА, включително и по причините изложени в чл. 38 и чл. 39 по-горе, при следните условия:

1. С 30-дневно предварително предупреждение до КЛИЕНТА.
2. Когато КЛИЕНТЪТ и/или другите правоимащи страни не могат да бъдат открити и/или не дадат изпълними инструкции и/или не заплатят законно дължимите за стоката суми - след изтичане на 90-дневен срок от датата, на която стоките е следвало да бъдат приети от Получателя.
3. Без предварително предупреждение за лесноразваляеми стоки, за стоки които са погинали/развалени и/или чието съхранение може да причини щети на СПЕДИТОРА или на трети страни, или противоречи на приложимите правни норми.

(2) В случаите, изложени в ал. (1) по-горе, СПЕДИТОРЪТ се разпорежда със стоката за сметка на СОБСТВЕНИКА и е длъжен да постави на разположение на правоимащия сумата от продажбата след приспадане на разноските, с които е обременена стоката.

Ако тези разноски надвишават сумата от продажбата, СПЕДИТОРЪТ има право да получи разликата.

ХІ. ЗАСТРАХОВКИ

Чл. 41. ЗАСТРАХОВАНЕ НА СТОКАТА

(1) Застраховането на стоката се извършва за сметка на КЛИЕНТА и само по изрична негова инструкция, указваща застрахователната стойност и рисковете, които следва да се покрият.

(2) Извършените от СПЕДИТОРА за сметка на КЛИЕНТА застраховки подлежат на обичайните условия, ограничения и изключения на отговорността на Застрахователите покриващи риска.

(3) СПЕДИТОРЪТ не е длъжен да осигури отделна застраховка за всяка пратка, а може да я застрахова по абонаментна или генерална полица.

(4) При извършване на застраховка от свое име за сметка на КЛИЕНТА, СПЕДИТОРЪТ не се ползува с правата на Застрахован и не носи отговорност като Застраховател.

КЛИЕНТЪТ няма право на иск срещу СПЕДИТОРА по сключената застраховка, освен за грешка или небрежност при извършване на застраховката.

Чл. 42. При настъпване на застрахователни събития се счита че СПЕДИТОРЪТ е изпълнил задълженията си, когато е взел разумни мерки за запазване на интересите на КЛИЕНТА и на правата му по застраховката и е прехвърлил правата си по застраховката (ако същата е сключена от името на СПЕДИТОРА) на КЛИЕНТА, на СОБСТВЕНИКА и/или на ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ.

Чл. 43. При щети, покрити от застраховка извършена от СПЕДИТОРА за сметка на КЛИЕНТА, СПЕДИТОРЪТ се освобождава от отговорност пред КЛИЕНТА/СОБСТВЕНИКА за частта от щетата покрити от застрахователното обезщетение, освен ако редовно сключена застраховка се обезсили по вина на СПЕДИТОРА.

Чл. 44. Правата на Застрахователя срещу СПЕДИТОРА по искове цедирани на Застрахователя от КЛИЕНТА/СОБСТВЕНИКА не могат да превишат правата на КЛИЕНТА по тези ОСУ.

В противен случай се прилагат разпоредбите на чл. 19 на тези ОСУ.

Чл. 45. СПЕДИТОРЪТ има право на възнаграждение за извършване на застраховка за стоката, за обработване на застрахователни искове и за инкасиране на застрахователното обезщетение по възлагане от КЛИЕНТА/СОБСТВЕНИКА.

XII. СПЕЦИФИЧНИ УСЛОВИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ НА СТОКИ СЪС СПЕЦИАЛНИ СВОЙСТВА

Чл. 46. ДЕКЛАРИРАНЕ НА СТОКИ СЪС СПЕЦИАЛНИ СВОЙСТВА:

(1) Стоки, които:

1. са извънгабаритни, тежки или лесноразваляеми товари, и/или
2. представляват опасност за човешкото здраве и живот, за всякакво имущество или за околната среда, и/или
3. изискват специален режим и приспособления за транспорта, съхранението или манипулирането им,

се приемат от СПЕДИТОРА само по изрична писмена договореност, основана на декларацията на КЛИЕНТА за специалните свойства и/или за специалния режим на транспорт, съхранение и манипулиране на тези стоки.

(2) Ако упоменатите в ал. (1) по-горе стоки бъдат предадени на СПЕДИТОРА без гореупоменатата декларация и/или ако същата не е пълна и точна, КЛИЕНТЪТ носи отговорност за всички произлезли от това разходи, щети, даже когато няма виновно поведение от негова страна.

ЧЛ. 47. При предаване на опасни товари, в допълнение на задълженията си по чл. 46 по-горе, КЛИЕНТЪТ е длъжен:

1. Да обяви клас опасност и класификационен номер и да предаде стоката опакована и маркирана в съответствие с приложимото законодателство и/или конвенция за превоз на опасни товари по съответния вид транспорт.
2. Да даде на СПЕДИТОРА писмени инструкции (включително декларация на товародателя за опасен товар и/или необходимите ТРЕМ-карти) за:
  - характера на опасността и осигурителните мерки за предотвратяването ѝ при съхранението, манипулирането и транспорта на стоката;
  - мерките, които следва да се вземат в случай на авария засягаща опасната стока, включително и помощта, която следва да се окаже на хората влезли в контакт със стоката или с отделените се от нея вещества.

ЧЛ. 48. ПРАВО НА РАЗПОРЕЖДАНЕ СЪС СТОКИ СЪС СПЕЦИАЛНИ СВОЙСТВА

(1) СПЕДИТОРЪТ може по всяко време да разтовари, да обезвреди или да унищожи стоки, които създават непосредствена опасност за човешкия живот и здраве, за имущество или за околната среда.

СПЕДИТОРЪТ е длъжен да положи разумни усилия за да уведоми предварително КЛИЕНТА/СОБСТВЕНИКА за действията си, освен при аварийна ситуация.

(2) Ако при обстоятелствата, изложени в ал. (1) по-горе, КЛИЕНТЪТ не е спазил изискванията на чл. 47, то СПЕДИТОРЪТ не дължи никакво обезщетение и не участва в уреждането на Обща Авария, засягаща въпросните стоки.

ЧЛ. 49. ИЗКЛЮЧЕНИ СТОКИ

(1) Освен по специално споразумение, СПЕДИТОРЪТ не приема и не извършва услуги по отношение на злато, банкноти, монети, скъпоценни камъни, бижутерия, антики, произведения на изкуството, ценни книжа от всякакъв вид, тютюневи изделия, концентрирани алкохолни напитки, личен багаж и мобилни телефони .

(2) Ако КЛИЕНТЪТ ангажира СПЕДИТОРА със сделки или услуги свързани с гореизброените стоки, без за това да е сключено специално споразумение, то СПЕДИТОРЪТ е освободен от всякаква отговорност, породена от това задължение.

XIII. ОТГОВОРНОСТ НА СПЕДИТОРА

ЧЛ. 50. Отговорността на СПЕДИТОРА се определя, ограничава, изключва и прекратява по начин и до размер, дефинирани в настоящите ОСУ.

ЧЛ. 51. Ако СПЕДИТОРЪТ може да се позове на разпоредба в настоящите ОСУ, която ограничава или изключва отговорността му, КЛИЕНТЪТ или други лица не могат да му противопоставят възражения за непозволено уреждане.

ЧЛ. 52. ОГРАНИЧЕНИЯ НА ОТГОВОРНОСТТА НА СПЕДИТОРА КАТО ПЪЛНОМОЩНИК И КАТО ТЪРГОВСКИ ПРЕДСТАВИТЕЛ

(1) По принцип, отговорността на СПЕДИТОРА при извършване на услуги в качеството на Пълномощник или на Търговски представител на КЛИЕНТА се ангажира само при негова грешка, или виновно поведение.

(2) В качеството на Пълномощник или Търговски представител, СПЕДИТОРЪТ не отговаря за щетите, причинени на КЛИЕНТА от ИЗПЪЛНИТЕЛЯ на услугите по превозване, складиране и манипулиране на стоките, освен ако не е положил грижата на добър Спедитор при избора на ИЗПЪЛНИТЕЛ.

(3) В указанияте в ал. (1) и ал. (2) по-горе случаи СПЕДИТОРЪТ е длъжен да отчете сделката и да прехвърли на КЛИЕНТА/СОБСТВЕНИКА всичките си права по исковете, които има срещу трети страни.

С това отговорността на СПЕДИТОРА се прекратява, освен ако щетите са възникнали поради грешка, пропуск или виновно поведение на СПЕДИТОРА.

(4) По искане на КЛИЕНТА, СПЕДИТОРЪТ е длъжен да събере информация и доказателства за причината на щетите, за които е предявена рекламация или иск.

(5) Действайки по отделно споразумение с КЛИЕНТА или СОБСТВЕНИКА, СПЕДИТОРЪТ може да предяви рекламация и/или иск пред виновните трети страни.

ЧЛ. 53. Извършвайки сделки и услуги в ролята на ОПЕРАТОР, СПЕДИТОРЪТ носи отговорност за доказаните щети от липси и повреди, произлезли в периода от приемането на стоките под негов контрол до предаването им, при отчитане на разпоредбите на чл. 50 и чл. 51 по-горе.

ЧЛ. 54. Във всички случаи СПЕДИТОРЪТ отговаря само и единствено за преките липси и повреди на приетата от него стока и не носи отговорност за никакви косвени щети, загуби и пропуснати ползи.

В частност, при загуба или повреда на част от стока, което прави останалата част неизползуваема по предназначение, СПЕДИТОРЪТ носи отговорност само за щетата на конкретната част.

ЧЛ. 55. ИЗКЛЮЧЕНИ РИСКОВЕ:

(1) СПЕДИТОРЪТ се освобождава от отговорност за щети от липси и повреди на стоката, ако същите са произлезли от:

1. изпълнение на инструкции на КЛИЕНТА и действия или бездействия на същия;
2. липсата на документирани инструкции на КЛИЕНТА, когато естеството на стоката и/или на услугата изисква такива инструкции;
3. вътрешни и скрити дефекти на стоката и на нейната опаковка;
4. неподходяща, недостатъчна или липсваща опаковка;
5. свойствата, присъщи на стоката и/или на материалите от които тя е изработена;
6. действие на гризачи, молци, червеи, плесени и други паразити и вредители;
7. нормално стареене, биологически и физико-химически процеси обичайно протичащи в стоката;
8. ниски и високи температури, изсъхване, овлажняване или кондензация на влага в склад или транспортно средство без специално регулиране на температурата и на влажността (освен при изрично споразумение с КЛИЕНТА да се използва склад или транспортно средство с регулиране на температурата и/или на влажността);
9. други атмосферни влияния и последиците от тях при съхраняване или транспорт на стоката в незащитен от тези влияния склад или транспортно средство със съгласието на КЛИЕНТА;
10. военни действия; граждански вълнения; стачки; взломни кражби; грабеж; действия на въоръжени банди; действия на властите и на упълномощени от тях органи и институции; ядрени инциденти и последиците от тях; пожар, земетресение и други природни бедствия; обстоятелства, които имат характер на непреодолима сила, и други обстоятелства, които СПЕДИТОРЪТ не може да предвиди и/или последиците от които не може да предотврати с разумна грижа и старание.

(2) За да се освободи от отговорност, СПЕДИТОРЪТ е длъжен да докаже, че щетите от липси и повреди на стоката са произлезли от действието на горните фактори.

ЧЛ. 56. Когато съгласно тези ОСУ СПЕДИТОРЪТ носи отговорност за щети от липси и повреди на стоката и е известно мястото, където тези щети са настъпили, размерът и обхватът на отговорността се определя от разпоредбите на приложимите закони и конвенции, които:

1. не могат да бъдат изменени или отменени с договор и
2. биха се приложили, ако ощетената страна бе сключила отделен директен договор с действителния ИЗПЪЛНИТЕЛ на дейността, по време на която е настъпила липсата или повредата, и бе получила специфичния документ, който следва да се издаде за да се приложат разпоредбите на гореупоменатия закон или конвенция.

ЧЛ. 57. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ОБЕЗЩЕТЕНИЕТО

(1) Без да противоречи на дефинираните в чл. 58 ограничения, дължимото от СПЕДИТОРА обезщетение не може да надвиши стойността на увредената или липсваща стока по времето и на мястото, където стоката е била приета от СПЕДИТОРА.

(2) Тази стойност се определя въз основа на обявената по фактура стойност на стоката, а когато няма такава - по низходящ ред въз основа на текущата борсова цена, текущата пазарна цена на едро, или чрез позоваване на обичайната стойност на стоките от същия вид и качество.

(3) Дължимото от СПЕДИТОРА обезщетение се изплаща в български лева, като се преизчислява (когато е необходимо) по централния курс на Българска Народна Банка за датата, на която е възникнала щетата, а ако тази дата е неизвестна - по курса за датата, на която е установена щетата.

(4) Когато ощетената страна е чуждестранно лице, обезщетението може да се изплати във валута по установената съгласно ал. (2) стойност и по упоменатия в ал. (3) по-горе валутен курс.

ЧЛ. 58. ОГРАНИЧЕНИЕ НА ОБЕЗЩЕТЕНИЕТО

(1) Във всички случаи, обезщетението за щети от липси и повреди на стоката се ограничава до:

1. СПТ (SDR) 2,00 на килограм бруто тегло липсваща/повредена стока, но не повече от СПТ (SDR) 666,67 на колет или пратка при превози по воден път и при комбинирани превози в международно съобщение включващи отсечка по вода, при които не може да се установи мястото на настъпване на липсата/повредата.
2. СПТ (SDR) 8,33 на килограм бруто тегло липсваща/повредена стока при превози по шосе и/или по железница в международно съобщение.

(2) В случай на закъснение при доставката, ако правоимащият докаже че от това е възникнала щета, СПЕДИТОРЪТ е длъжен да заплати обезщетение до размера на щетата, но не повече от възнаграждението си като Търговски представител или като Оператор за дадената сделка/услуга.

(3) При всички други искове, дължимото от СПЕДИТОРА обезщетение се ограничава до по-малката от следните суми:

1. стойността на стоките, които са предмет на конкретната сделка между СПЕДИТОРА и КЛИЕНТА, но не повече от СПТ (SDR) 2,00 за килограм бруто тегло с максимум до СПТ (SDR) 666,67 на колет или пратка, или
2. СПТ (SDR) 50.000 за всяка отделна сделка.

(4) При вътрешни превози в България, които не са част от международен превоз, се прилагат разпоредбите за отговорност на българското законодателство.

Чл. 59. Когато СПЕДИТОРЪТ действа като Оператор при превоза на стоки по въздуха в международно съобщение, по отношение на отговорността му се прилагат на договорна основа разпоредбите на Варшавската или Монреалската конвенция, според приложимостта им за дадения превоз.

Чл. 60. По специално споразумение и срещу допълнително възнаграждение, СПЕДИТОРЪТ може да приеме отговорност надхвърляща упоменатата в тези ОСУ.

Чл. 61. Ограниченията на отговорността, дефинирани в РАЗДЕЛ XIII на тези ОСУ, са невалидни единствено при щети причинени от престъпни действия на СПЕДИТОРА и/или при изрично приети от СПЕДИТОРА обявена стойност и/или обявен интерес от доставката на стоката.

Чл. 62. Когато обезщетението, което СПЕДИТОРЪТ заплаща, е равно на пълната стойност на стоките определена съгласно чл. 57 по-горе, КЛИЕНТЪТ или СОБСТВЕНИКЪТ са длъжни да прехвърлят в полза на СПЕДИТОРА собствеността върху стоките и всички права, които те имат срещу трети страни във връзка със стоките.

XIV. РЕКЛАМАЦИИ

Чл. 63. РЕКЛАМАЦИОННИ СРОКОВЕ И ПРОЦЕДУРИ

(1) Всички щети от липси, повреди и по други причини следва да се документират и да се съобщят писмено на СПЕДИТОРА незабавно след като събитията които са повод за рекламацията станат известни на ощетената страна, но във всеки случай не по-късно от:

1. приемането на стоката от Получателя при явни липси и повреди на стоката;
2. 5 дни след доставката при скрити липси и повреди на стоката;
3. 20 дни след договорения или обичаен срок доставка при забавена доставка, или при недоставяне на стоката;
4. 30 дни след събитието при всички други случаи.

(2) При неспазване на сроковете и процедурите описани в ал. (1) се счита до доказване на противното, че липсите, повредите и щетите са настъпили след предаване на стоката от СПЕДИТОРА.

(3) Срокът за предявяване на доказана рекламация срещу СПЕДИТОРА е 3 (три) месеца и тече съгласно разпоредбите на чл. 64 по-долу.

(4) Когато превозът е извършен по условията на международна конвенция или спогодба се прилагат уведомителните и рекламационни срокове, предвидени в съответната конвенция или спогодба.

(5) Рекламацията е законно предявена само когато КЛИЕНТЪТ е заплатил всички дължими на СПЕДИТОРА суми без отлагане, отбив или прихващане.

(6) При неспазване на горните разпоредби, както и когато ощетената страна с действията или бездействието си е осуетила възможността за предявяване на регресен иск срещу виновните трети страни, СПЕДИТОРЪТ може да отхвърли рекламацията без да се нуждае от допълнителни аргументи.

Чл. 64. ДАВНОСТЕН СРОК

(1) Давностният срок за съдебни иски, произтичащи от услугите и сделките на СПЕДИТОРА, се определя съгласно българското законодателство и приложимите международни конвенции.

(2) Давностният срок тече както следва:

1. в случай на частична липса, повреда или закъснение при доставката - от деня, в който стоката е била доставена;
2. в случай на пълна липса - от тридесетия ден след изтичане на уговорения срок доставка, а ако не е уговорен такъв - от шестдесетия ден от датата на приемане на стоката от СПЕДИТОРА или от ИЗПЪЛНИТЕЛЯ;
3. във всички други случаи - от деветдесетия ден от датата на потвърждаване на спедиторската поръчка.

XV. ЗАПЛАЩАНЕ НА РАЗХОДИТЕ И НА ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕТО НА СПЕДИТОРА

ЧЛ. 65. ПАДЕЖ:

(1) КЛИЕНТЪТ е длъжен да изплати на СПЕДИТОРА всички дължими суми на падежа им, без отлагане, отбив или прихващане, независимо дали тези суми представляват дължимо възнаграждение за оказани услуги, или са понесени от СПЕДИТОРА разходи и щети, които по силата на тези ОСУ са за сметка на КЛИЕНТА и/или на трети страни имащи права върху стоката.

(2) Ако няма изрично договорен падеж на вземането, приема се че сумата е станала изискуема и КЛИЕНТЪТ е в просрочие след изтичане на 10 дни от датата на изпращане или предаване на фактурата на СПЕДИТОРА за КЛИЕНТИ в страната и 14 дни от датата на изпращане или предаване на фактурата за КЛИЕНТИ зад граница.

ЧЛ. 66. При просрочване на плащания с настъпил падеж, платецът по фактурата дължи завишение върху просрочената сума-главница в размер на 1/100 част от основния лихвен процент на Българската Национална Банка в момента за всеки ден просрочие.

ЧЛ. 67. Доколкото това не противоречи на действащите валутни разпоредби, СПЕДИТОРЪТ има право да изисква от КЛИЕНТА плащане в национална или в чужда валута. При изчисляване на валутните курсове се използва централният курс на Българската Национална Банка в деня на издаване на фактурата.

ЧЛ. 68. Даже когато СПЕДИТОРЪТ е приел инструкции да инкасира част от или всички дължими му суми и възнаграждения от трета страна, КЛИЕНТЪТ винаги остава солидарно отговорен за заплащането на тези суми на падежа им.

ЧЛ. 69. СПЕДИТОРЪТ има право да предяви иск за всички дължими суми както срещу КЛИЕНТА, така и срещу Изпращача, Получателя и/или СОБСТВЕНИКА на стоките.

ЧЛ. 70. ОБЕЗПЕЧЕНИЕ НА ВЗЕМАНИЯТА:

(1) СПЕДИТОРЪТ има право да изиска частично или пълно предплащане или обезпечение за всички разходи по изпълнението на спедиторската поръчка и за възнаграждението си, а също и за разходи произлезли от обстоятелства, които имат характер на Обща Авария засягаша стоки на КЛИЕНТА.

(2) СПЕДИТОРЪТ има правото да вземе всички разумни мерки, включително и да се разпореди със стоките по своя преценка, за да запази интересите си и да си осигури възстановяване на разходите и щетите, понесени при изпълнение на спедиторската поръчка, освен ако същите са причинени по вина на СПЕДИТОРА.

ЧЛ. 71. Освен ако изрично е уговорено друго, СПЕДИТОРЪТ не е длъжен за своя сметка да предоставя гаранции и депозити покриващи плащането на навла, митни и данъчни сборове или други разходи.

Ако СПЕДИТОРЪТ все пак предостави подобни гаранции или депозити за своя сметка, той има право да изиска незабавна компенсация.

ЧЛ. 72. Прихващане по всякакви задължения и искове свързани с изпълнението на спедиторския договор може да се извърши само ако тези задължения и искове са с настъпил падеж и не се оспорват от длъжника.

ЧЛ. 73. Даже когато действа в качеството на Търговски представител на КЛИЕНТА, СПЕДИТОРЪТ има право да получи и да задържи всички комисиони, отбивки от цената и други възнаграждения, които обичайно се заплащат при спедиторските сделки.

XVI. ПРАВО НА ЗАДЪРЖАНЕ И РАЗПОРЕЖДАНЕ СЪС СТОКИТЕ

ЧЛ. 74. ПРАВО НА ЗАДЪРЖАНЕ

(1) За обезпечаване на вземанията си, независимо дали същите са с настъпил падеж, СПЕДИТОРЪТ има безусловното и неотменимо право на задържане върху стоките и стоките документи - предмет на вземането.

(2) Това право се простира и върху всички други намиращи се в разпореждане на СПЕДИТОРА стоки, ценни книжа и парични суми, които са собственост на неизправния длъжник или са предадени от него в хода на изпълнение на сделката.

(3) Никакви извършени със стоките разпоредителни сделки и правни действия не могат да бъдат противопоставени на или да накърнят гореописаното право на задържане.

ЧЛ. 75. ПРАВО НА РАЗПОРЕЖДАНЕ

(1) Ако каквито и да са дължими на СПЕДИТОРА суми не бъдат изплатени в срок от 30 дни (3 дни при бързоразваляеми стоки и стоки, които по каквато и да е причина не могат да бъдат поставени на склад)след като СПЕДИТОРЪТ е уведомил длъжника, че ще упражни правото си на задържане върху стоките му, тези стоки могат да бъдат продадени на търг или по друг начин по преценка на СПЕДИТОРА.

(2) В случаите описани в ал.(1) по-горе, СПЕДИТОРЪТ не носи отговорност за евентуално по-ниската цена, реализирана при продажбата на стоките, нито за други загуби и щети на КЛИЕНТА и/или на СОБСТВЕНИКА, нито за претенциите на трети страни които имат законен интерес в продадените стоки.

(3) СПЕДИТОРЪТ може да удовлетвори вземанията си от получените от продажбата нетни суми, при което длъжникът не се освобождава от отговорност за оставащите непогасени задължения към СПЕДИТОРА.

Превишаващите вземанията на СПЕДИТОРА суми се депозират в банка на името на КЛИЕНТА или СОБСТВЕНИКА.

XVII. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛ. 76. КОЛИЗИОННИ НОРМИ В ОТНОШЕНИЯТА МЕЖДУ ГЛАВЕН И МЕЖДИНЕН СПЕДИТОР:

(1) Когато СПЕДИТОР в България превъзлага изпълнението на част от или целият спедиторски договор на Междинен Спедитор зад граница, в отношенията между Главния и

Междинен СПЕДИТОР се прилагат Общите Търговски Условия на Междинния Спедитор, освен ако е договорено друго.

(2) При превъзлагане на част от или целия спедиторски договор на Междинен Спедитор в България, в отношенията между Главния и Междинен СПЕДИТОР се прилагат настоящите ОСУ, при което Главният СПЕДИТОР се явява в ролята на КЛИЕНТ по тези ОСУ.

Чл. 77. За всички неуредени с настоящите ОБЩИ СПЕДИТОРСКИ УСЛОВИЯ въпроси важат разпоредбите на конкретния спедиторски договор, приложимите международни конвенции и законодателството на Република България.

Тези норми уреждат и правните отношения между СПЕДИТОРА и КЛИЕНТА, респ. заинтересованите трети страни.

Чл. 78. ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРОМЕНИ

(1) В случай, че се изменят съществуващите и/или се създадат нови императивни правни норми за дейността и услугите на СПЕДИТОРА, страните са длъжни да се съобразят с новите изисквания, независимо дали това е изрично договорено.

При това се прилагат и разпоредбите на чл. 4 от тези ОСУ.

(2) Ако някоя от разпоредбите на тези ОСУ стане неприложима, това не отменя валидността на тези ОСУ.

На мястото на отменената разпоредба страните договарят нова, която е най-близка по смисъл до отменената.

Чл. 79. Всички спорове породени при тълкуването и изпълнението на тези ОБЩИ СПЕДИТОРСКИ УСЛОВИЯ, които не могат да бъдат решени доброволно, се отнасят за решаване пред компетентния съд при седалището на СПЕДИТОРА въз основа на разпоредбите на чл. 77 и чл. 78 по-горе.